

Familieorienteret alkoholbehandling

– Hvorfor og hvordan

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Familieorienteret alkoholbehandling

– et litteraturstudium af familiebehandlings effekter

- Følgevanskeligheder af misbrug for familien/børnene
- Familiebehandlings effekt i forhold til familien/børnene
- Familiebehandlings effekt i forhold til misbruger
- Effektive metoder
- Interventionsmæssige perspektiver ift familier med alkoholproblemer, herunder forebyggelsesperspektiver ift børn i familier med alkoholproblemer

www.SST.dk

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Hvad er familieorienteret alkoholbehandling?

Behandling der direkte/indirekte inddrager dele af eller hele familien og har fokus på familien og misbruget,

f.eks:

- par-behandling**
- familie-behandling**
- børne-behandling**

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Hvad er problemet?

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Problemet/formålet?

- **Vi ønsker at optimere alkoholbehandlingen med bedre og mere differentierede metoder**
- **Vi har nogle familier/børn, der lider og tager skade**

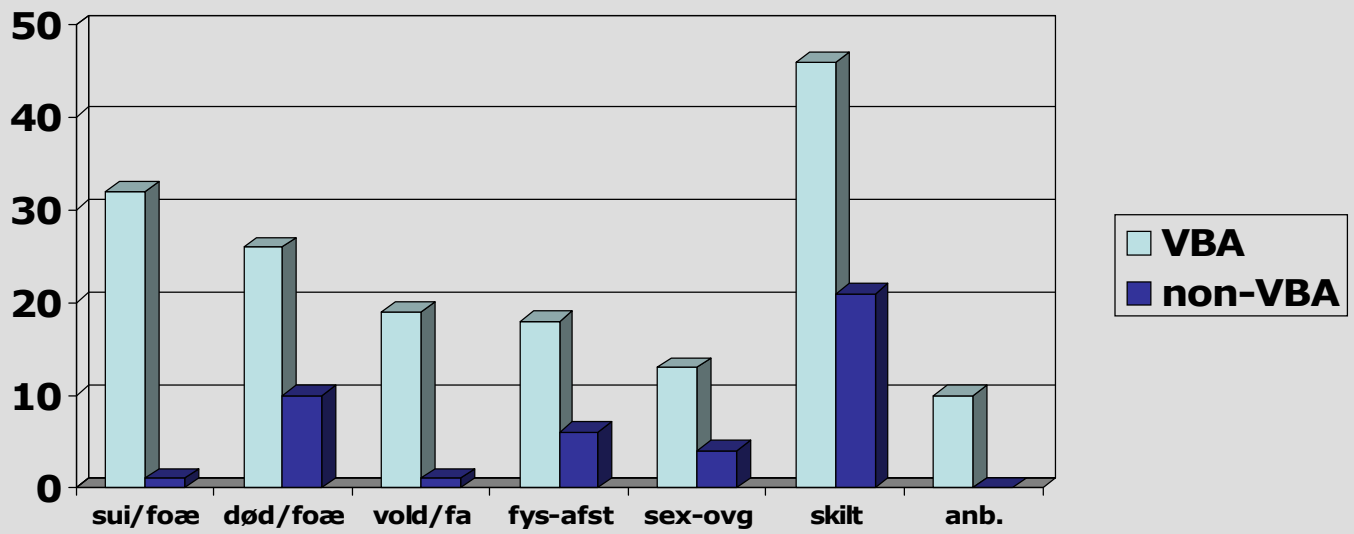

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Børnenes opvækstvilkår

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Børnenes problemfelt

-udviklingsforstyrrelser

Internaliserede/eksternaliserede

- Psykisk funktionsniveau/psykopatologi
  - Sociale-/adfærdsforstyrrelser
  - Kognitiv udvikling/skolegang
  - Fysiske/psykosomatiske problemer
-
- Medfødte alkoholskader

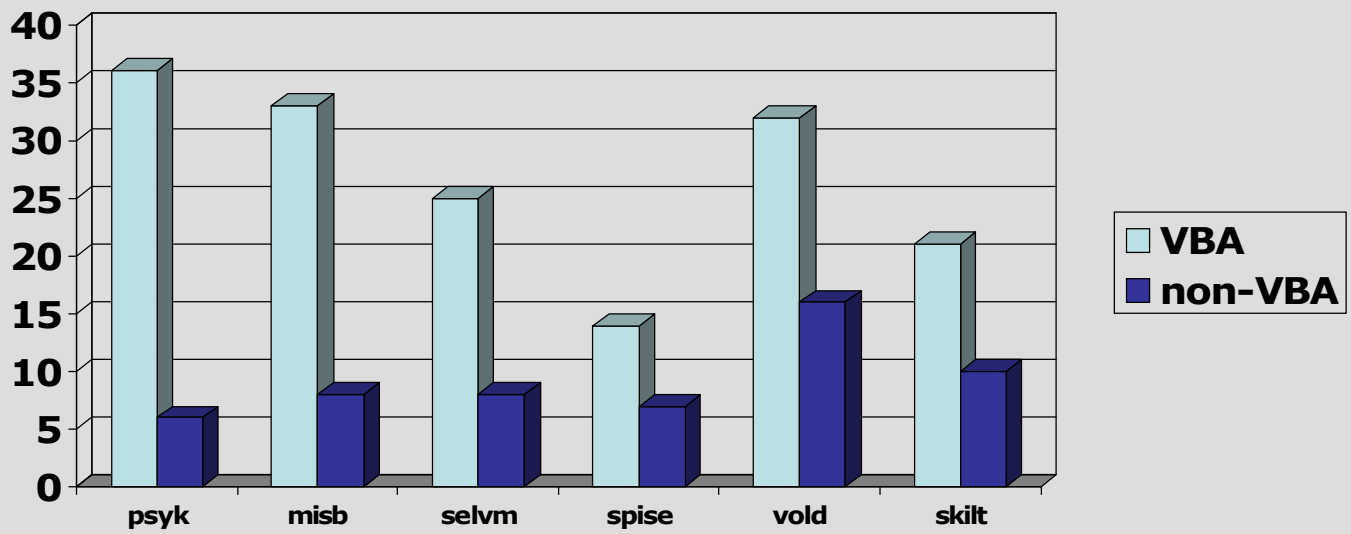

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Børnene som voksne

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Modstandsdygtighed

- Omtrent halvdelen får på et eller andet tidspunkt problemer
- Den anden halvdel får ingen/få problemer og kan betegnes "modstandsdygtige"
- Der findes mellemliggende beskyttelsesfaktorer, der kan forebygge problemudvikling

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Forebyggende/ beskyttende faktorer

– børn i alkoholfamilier

- **Familieinteraktion**
- **Forældre-evner**
- **Social støtte**
- **Mestrings-strategier**
- **Kognitive evner/succes oplevelser**

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Familieorienteret alkoholbehandling

Hvorfor det?

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Hvorfor familieorienteret alkoholbehandling

Familien og misbrug indgår i gensidig vekselvirkning

- Familien påvirker misbruger/et
- Misbruger/et påvirker familien

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Hvorfor familieorienteret alkoholbehandling?

Forskningen/systemteorien viser, at:

- Familien påvirker misbruger/-et**
- Familien påvirker behandlingen**

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Hvorfor familieorienteret alkoholbehandling?

Effektivt alternativ/supplement

- Blandt de ti mest effektive alkoholbehandlingsmetoder
- Bedre end individ-orienterede metoder
- Ikke nødvendigvis både-og, men også enten-eller

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Hvorfor familieorienteret alkoholbehandling?

Misbruget påvirker familien:

Skades-reducerende/forebyggende

- familiens problemudvikling
- især børnenes problemudvikling
- næste generation af misbrugere
- økonomisk byrde (sociale, psykiske/psykiatriske, hospital, PPR, anbringelser, kriminalitet, etc.)

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Familieorienteret alkoholbehandling

Hvad kan den – effekt

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Hvad kan familieorienteret alkoholbehandling - effekt?

- **Forbedre alkoholbehandlingen:**
  - Motivere misbruger til at starte i beh.
  - Motivere misbruger til at blive i beh.
  - Få misbruger til at stoppe/reducere misbrug
  - Forlænge effekten
  - Forebygge tilbagefald
  - Reducere kriminalitet, vold, hospital
  - Tidlig indsats mulig

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Hvad kan familieorienteret alkoholbehandling også?

- **Forbedre familie- og par kvaliteten**
  - Øge familiens generelle funktion
  - Forbedre familiens problemløsnings-adfærd
  - Reducere familiens symptomer på belastning
  - Reducere familiens konflikt- og stressniveau
  - Reducere vold i familien
  - Reducere antallet af skilsmisser

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Hvad kan familieorienteret alkoholbehandling også?

- **Forbedre børnenes trivsel**

- Reducere psykosociale problemer blandt børnene
- Forebygge problemudvikling blandt børnene
- Formodentlig forebygge misbrug blandt (voksne) børn
- Tidlig/målrettet indsats mulig

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Familieorienteret alkoholbehandling

Hvordan – effektive metoder

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Familieorienteret behandling - effektive metoder

- **Behandling uden misbrugere**
- **Netværk/reasons**
- **Par**
- **Familie**
- **Børn**

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Familieorienteret behandling - effektive metoder

- **Ensidig familieterapi**
  - CRAFT (Community reinforcement and family training)
  - UFT (Unilateral Family Therapy)
- **Adfærdsterapeutisk par terapi**
- **Andet** (sparsom dokumentation)
  - Systemisk familieterapi
  - Netværks-terapi
  - Beh. med fokus på mestrings-strategier
  - Sygdomsorienteret beh./selvhjælpsgrupper
  - Børnegrupper

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

misbrugsfamilier/børn kræves:

- Mere end "bare" familieorienteret alkoholbehandling
- Mere end blot metoder med dokumenteret effekt

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

misbrugsfamilier/børn kræves:

- **Viden om problemets eksistens og relevans**
- **Viden om og redskaber til at identificere**
- **Handlekraft og -muligheder**
  - Holdningsændring (misbrug/familiebehandling)
  - Mod (turde)
  - Viden (hvordan, vurdere problemer og behov, hvor)
  - Tilgængelighed (tilbud)
  - Mangfoldighed
  - Balance/åbenhed (kontrol, tvang, love/rettigheder)
- **Udbredelse/samarbejde**
  - flere, tidligere

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Fremtids-visioner

- **Familieorienteret alkoholbehandling**
  - Børne-familie perspektiv i alkoholbehandlingen
  - Hjælp til alkohol-familien/børn uafhængigt af misbruger (skadesreduktion og forebyggelse)
  - Udvikling (samarbejde, metoder, diagnosticering)
- **Misbrugsorienteret børne-familiesystem**
  - Udvidelse og opkvalificering af kontaktfladen
  - Handlekraft- og muligheder
- **Dansk forskning og evidens**
  - Dokumentation af "danske metoders" effektivitet/"Matchning"

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard

Sammenfatning

- **Misbrug og familier indgår i en gensidig vekselvirkning**
- **Familieorienteret alkoholbehandling har positiv effekt på såvel misbrug som familie og børn**
- **Familieorienteret alkoholbehandling kan reducere og forebygge skader på familien/børnene**
- **Behandlingsmål: ikke kun drikkeophør, men også familiefunktion**
- **En effektiv indsats er mere end familieorienteret alkoholbehandling**

AARHUS UNIVERSITET

Center for Rusmiddelforskning

Helle Lindgaard